

tillagt den ved denne Traktat.« Denne formulering fastholdes i Maastricht-Traktaten.

Legalitetsprincippet er gentaget i det første afsnit af bestemmelsen vedrørende nærhedsprincippet. Der er to nydannelser. For det første er det Fællesskabet som helhed, og ikke kun dets institutioner, der skal respektere princippet. For det andet skal Fællesskabet holde sig såvel til de beføjelser som til de mål, det tillægges ved Traktaten. Nydannelserne tjener til præcisering af princippet.

Legalitetsprincippet har to sider. For det første kan institutionerne kun træffe beslutning, når der er positivt retsgrundlag i Traktaten. For det andet må de ikke træffe beslutning i strid med Traktaten.

Legalitetsprincippetets første del betyder, at EF har en begrænset kompetence. Der kan kun træffes retligt bindende beslutninger, såfremt der er en bestemmelse i Traktaten, der giver mulighed herfor.

Princippetets anden del betyder, at retsakter ikke må stride mod Traktaten – herunder de indholdsmæssige og formelle grænser, som er nedlagt i de enkelte kapitler – eller de generelle retsprincipper, som er givet i Traktaten eller udviklet i Domstolens praksis.

Proportionalitetsprincippet

Proportionalitetsprincippet er et retsprincip, som Domstolen har indfortolket i EF-retten. I Maastricht-Traktaten traktatfæstes dette princip i det sidste afsnit af bestemmelsen vedrørende nærhedsprincippet med følgende formulering:

»Fællesskabet handler kun i det omfang, det er nødvendigt for at nå denne Traktats mål.«

Princippet har to sider. For det første skal den mindst indgribende løsning vælges blandt flere mulige, f.eks. et direktiv fremfor en forordning. For det andet skal der være et rimeligt forhold mellem mål og midler, forstået på den måde, at forpligtelserne for borgerne i en retsakt ikke må gå videre end strengt nødvendigt for at nå retsaktens formål.

Dette princip er nærmere præciseret i Edinburgh-aftalen.

Miljøhensynsprincippet

Med Den Europæiske Fælles Akt indsattes et selvstændigt miljøkapitel i EØF-Traktaten. Ifølge den indledende bestemmelse i kapitlet har Fællesskabets virke på miljøområdet til formål »at bevare, beskytte og forbedre kvaliteten af miljøet, at bidrage til beskyttelse af menneskers sundhed og at sikre, at naturens ressourcer udnyttes forsigtigt og fornuftigt.«

De tre grundlæggende bestemmelser for fællesskabsskridt på miljøområdet er i følge Fællesakten principperne om forebyggende indgreb, om udbedring af miljøskader fortrinsvis ved kilden, og om at forurenere betaler.

Maastricht-Traktaten styrker det hidtidige miljøkapitel, se herom nedenfor, men indfører herudover et generelt miljøhensynsprincip med den samme retlige betydning, som er tillagt andre principper.

Miljøhensynsprincippet formuleres for det første udtrykkeligt i målsætningsartiklen i ændringen af Rom-Traktaten som et af de hensyn, der gælder generelt for hele samarbejdet i Fællesskabet. Miljøafsnittet indeholder herudover en ubetinget regel om, at kravene med hensyn til miljøbeskyttelse skal integreres i udformningen og gennemførelsen af Fællesskabets politikker på andre områder end miljøbeskyttelse. Hermed menes, at Fællesskabets institutioner, når de behandler et forslag til en retsakt, skal tage stilling til, om denne vil få miljømæssige konsekvenser, og i bekræftende fald tage disse konsekvenser i betragtning i forbindelse med retsaktens vedtagelse. Dette er en skærpelse i forhold til reglen i Fællesakten om, at kravene med hensyn til miljøbeskyttelse er en vigtig bestanddel af Fællesskabets politik på andre områder.

Princippet om samhørighed

Med Fællesakten indførtes et kapitel om økonomisk og social samhørighed i EØF-Traktaten. Formålet var at »formindske ulighederne mellem de forskellige områder og forbedre de mindst begunstigede områders stilling«. Midlerne hertil var navnlig en rationalisering og effektivisering af de eksisterende strukturfonde.

Maastricht-Traktaten styrker det hidtidige samhørighedskapitel. Herudover indføres et generelt samhørigheds- eller solidaritetsprincip på linie med de øvrige principper. Det sker ved, at det i målsætningsbestemmelsen i ændringen af Rom-Traktaten nævnes, at en harmonisk og afbalanceret udvikling af den økonomiske virksomhed i Fællesskabet som helhed, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem medlemslandene er blandt de hensyn, som gælder for hele samarbejdet i Fællesskabet.

Princippet om respekt for grundrettighederne

»Grundrettigheder« er en fællesbetegnelse for de grundlæggende rettigheder for borgere i medlemslandene, der fremgår af staternes forfatninger og af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention samt tilsvarende traktater.